

DRUŽINSKI PRIJATELJ

poučno - zabavni list s podobami za slovenske družine.

Izhaja dvakrat mesečno in sicer vsak drugi in četrti petek v mesecu.

Naročnina je za vse leto 3 K., za pol leta 1 K 50 st. Posamne številke po tobakarnah stanejo 10 st.

Dopise, naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati pod naslovom: Uredništvo (oziroma uprava) „Druž. Prijat.“ v Rojanu pri Trstu, šte. 3.

Poštno-hranilničnega računa šte. 864.139.

Strah v gradu.

Dogodbica. — Napisal Števo E..

Náša vas leži v prijazni dolini obdani od dveh strani z zelenimi gozdovi in lepimi vinskimi goricami. Po dolini za Savo so lepa polja, ker se prebivalci pečajo največ s poljedelstvom in živinorejo. Pred leti je večina vaščanov imela tudi lepe vinograde v Topolovških hribih; a ker je tudi tu, kakor po drugih krajih, trtna už končala najlepše vinograde, so si le premožnejši zopet opomogli. Drugi pa so se z večjo vnemo poprijeli poljedelstva in nekateri tudi hmeljarstva.

Jesen je bila v deželi. Čriček je v selo prepeval v vinogradu; izza griča pa je odmevalo veselo ukanje trgačev, in pokaanje topičev. Moj rajni oče — Bog jim daj dobro — so pa še odlašali s trgatvijo. »Grozde mora dobro dozoreti, potem je sladko vino« tako so previdno dejali.

Nekega večera pa so bili posebno dobre volje in tedaj so nam razposajencem dejali: »Če bote pridni, pojedete jutri z nami v goro, trgatev bomo imeli«.

Seveda smo vsi radi obljubili. Veselili smo se tega dne tem bolj, ker smo vedeli, da bo zopet prišel Hodinov Jože „brentačiti“ in on nam bo, kakor vselej, tudi sedaj povedal kako lepo povest, kojih je on, kot vaški starosta znal mnogo. Pa kako lepo je znal pripovedovati!

Lepa juterna zarja je obsevala božji svet drugo jutro, ko smo spravili skup vsak svoje reči in se podvivali, da bi čim prej pričeli lepo delo.

Tisti dan sta prišli skup doli na Bački stara Košeljica in rajna Burjezovka. Prišli sta vsaka s škafo po vodo k studencu. Ko ste se tako srečno znašli, se ni nobeni mudilo domov. Pogovarjali sta se o domačih stvareh, kot je to navada pri takih starih ženicah.

„Kdaj bote pa pri vas imeli trgače?“ vprašala je Košeljica Burjezovko.

„Mislija sem, da bi se danes lotili, zdaj je šel pa Hodinov Jože k Ermanovim; brez njega pa veš da ne prebijemo“. Še bi se bili razgovarjali ženici, a privozil e gori po cesti K jčav Lojze z urnim konjičem in se zasmijal: „Ha, ha! že zopet jednega obirati!“ potem pa hitro pogl naprej. Za njim pa so se vsule v meglenem zraku razne psovke.. Ženici sta se razšli.

Mi smo pa tedaj v škafo nabirali lepe grozde in Jože nam jih je nosil v zidanico v veliko kad.

Pri opoldanskem odmoru sem pa jaz Jožeta prašal, potem ko nam jih je že nekaj povedal: „Kako je pa tedaj bilo, ko je tam le po Starem gradu strašilo? ali to tudi veste?“

„Kaj! tega ne bom vedel!“ pristavil je Jože ponosno, »krave sem pasel tedaj tam po Bozgovici, ko se je to godilo. Čaj, bom pa od konca povedal. Odkaljal se je, potem pa nadaljeval:

„Takrat, pravim, ko sem jaz krave pasel, pokopali smo zadnjega moškega posestnika na Starem gradu. Ostala je potem sama udova. Neko noč jo iz sladkega spanja prebudi ropot, — odpiranje in zapiranje vrat. — Kdo neki je? si je mislija vdova, saj je vendar vse ključce ona hranila. Kar se v sobi, v koji je nje mož umrl, sliši velik pok, kot bi kdo mizo in stole razbil. — Groza pretrese udovo, vendar se še toliko ojunači, da gre pogledat, kdo da je. Ali ko duri odpre, vidi nekoga pri drugih vratih odhajati; ta se ji je zdel po obrazu in obleki rajnemu možu čisto podoben. To ženo tako prevzame, da hiti v postelj in se skrije pod odejo; vso noč ne zatigne očesa. Šele proti jutru malo zadremlje. Zbude jo dekle še bolj prestrašene kakor ona. Trepetaje so jej pravile, kaj so doživele po noči. Boječa udova, — kakor marsikatera ženske sploh — je šla drugi dan doli v našo vas stanovat, ker je tudi naslednjo noč strašilo po gradu. Vsa vas je pomilovala vbogo udovo, vendar se ni nobeden drznil stvar preiskati. Še blizu si nihče ni upal.

Prihodnja številka izide 11. novembra.

Slučajno pa so prišli po tem dogodku vojaki za nekaj dni v našo vas. Prijazni vaščani so jim postregli, in jim r. zkazovali okolico. Nekdo je krepkemu junaku z dolgo črno brado pokazal tudi Stari grad in povedal, da je sedaj čisto zapuščen radi strahu, ki lomasti po njem vsak večer.

„Ha, ha, strah je zunaj votel, znotraj pa ga nič ni“, tako so me že rajna mati učili. Rad bi vedel, kdo vam te burke uganja. Le pokažite mi, jaz ga bom naučil, kaj se pravi poštene ljudi farbat“, tako je dejal vojak. Radi mu vaščani povejo in pokažejo vse. Ko se zmrači, vzame vojak puško in sabljo in jo krene proti gradu. Ko pride v sobo prisloni puško k postelji sam se pa nanjo vleže in kmalu lepo zaspi. — Okrog polnoči ga vzbudi ropot. — Plane hitro kviško in z nabito puško čaka strahu. Ropotanje se je bližalo. — Ravno pred durmi se prevrne sklednik — vrata se odpro — prikaže se velik sivobradat mož v belem oblaku. — Pok — vojak sproži. — Votlo zarenči strah in mu vrže svinčenko nazaj. — Tega ne nadejaje se, začne vojak prestrašen prositi usmiljenja. — Strah se pa ne da omečiti, prime vojaka, ki je bil strahu ves trd, in ga po eni strani čisto do živega ostrize in na eni strani mu tudi njegove lepe brke, na kateri je bil tako ponosen, poreže. Strah mu zapreti, da če še pride, ga umori. Potem ga je izpustil in odšel. Vojak pa je omamljen, nevede, kaj se z njim godi, težko pričakoval jutra. Radovedna truma vaščanov je še zgodaj čakala pred gradom, ugibajoč, kako sta se gledala s strahom. Ko pa vidijo vojaka vsega zbezanega po eni strani črno kosmatega po drugi pa beo obritega, zaženo bučen smeh...

Tu se je Jože malo odahnit. Prijel je za kozarec, ki smo mu ga že med pripovedovanjem nalili z moštom.

„Kako sladka je ta kapljica! A nočem ga več kozarca spiti, če ni to res tako bilo. Še jaz sem se smejal, da bi bil skoro počel“. Izpraznil je kozarec, obrisal se s komolcem na levo in desno ter pogladil ščetinaste brke, potem pa nadaljeval:

„Vojak jim je zdaj pravil kakšen, da je strah. Kaj mislite, da se kaj boji?! kar kroglico mi je je nazaj vrgel, ko sem sprožil, potem me je pa še tako proketo spačil, da sedaj še za berača nisem“.

Zdaj so se šele bali naši vaščani k gradu, kajti ta novica je šla kakor ogenj po vasi. Vse je le o strahu govorilo, vsak je še več povedal kot je bilo res.

Zvedel je vso to stvar tudi stotnik v vasi. Cuden in smešen se mu je zdel ta dogodek, vendar mu hoče v okom priti. Zvečer si da v isto sobo prinesiti dve nabiti puški. Vleže na postelj, a ne zaspi. Ure so mu tekale počasi, zdelo se mu je, da že celo večnost čaka. V zvoniku cerkve Ma-

tere božje na Topolovcu je udarila ura enajst. Ugasne luč. Čuj, kar se zasliši šum — potem velik ropot — in zdaj so začele duri pokati. Stotnik se pripravi. — Po strašnem zdihovanju stopi strah v sobo — stotnik vstrelji. Dobro je meril, pokazala se je kri. Ko misli drugič izprožiti, pade strah na kolena pred njega in ga prosi, naj ga za božjo voljo vsaj živega pusti. Objubi mu vse razodeti. Stotnik ga prime, in zjutraj pokaže ljudem strah, katerega so vsi dobro poznali. —

Pritepla sta se bila dva potepuha po smrti posestnika na grad in sta lahkoverno in boječo vdovo na ta način spravila v stran in si grad osvojila. Svinčenko je pa strah lahko vrgel nazaj, ker jo je bil prej vzel iz puške, ne da bi speči vojak tega opazil.

Tako toraj vidite, pristavil je še Jože modro „da strah ni nič drugega, kot prazna domišljija ali pa kak hudoben človek“.

Mi smo Jožeta pazljivo poslušali in si zapomnili to dogodbo. Ko smo šli zvečer mimo gradu, ki je zdaj le razvalina, smo se nekako previdno izognili v stran in vsakega je groza spretela pri pogledu na črne stene, ki so nekdaj klubovale. Turkom, a sedaj razpadajo v prah in sip.

Jože pa je še dostavil: „Tako je tako na tem svetu, vsaka stvar traja le nekaj časa. Bog ve“, govoril je s povzdignjenim glasom, „če bomo še drugo leto tako vsi skup pri trgatvi kakor letos?“

Zdi se mi, da so bile to preroške besede, kajti onega, ki je imel tedaj glavno ulogo, ni več med nami. Tisti teden, ko se je pričela drugo leto trgatev, so pokopali — mojega očeta....

Kdor ne zna „šteti do pet,“ naj ne bere tega!

Kamen do kamna palača,

Zrno do zrna pogača.

Dosti gorja tare revne zemljane. Revščina po nekod prav cvete in prinaša obilno neljubih sadov. Nekaj smo se že pomenili o tem v štev. 13. „Dr. Pr.“ na strani 103—104. Danes dodam le, da je lenoba začetek vse grdobe in pa revščine. Zato ne pasi nikdar lenobe. Začni pa tudi z Bogom vsako delo, da bo dober uspeh imelo. Kar si pridobil s pridnostjo in božjim blagoslovom, pa pazi, da ohraniš in razumno pomnožiš. **Bodi varčen!** Zadnjič je rekel nek nespametnik: „Malo imam, še to naj gre“. Morebiti, da ni ta človek več na krivi poti, ker smo povedali, da se s tem seje revščina, ki rodi obilno bedo. Ko bi pa še kdo bil, kateri še ni prepričan o potrebi in važnosti varčnosti, naj premisli malce ta le račun, ki ga je prinesel nek danski časopis:

Nekdo je vprašal, na koliko binarastlo deset vinarjev, če bi jih bil kdo vložil na obresti z obresti po 5% v prvem letu po Kristusovem rojstvu. Misli si, da bi bil storil to Tvoj ne vem koliko-kratni praded, in da si Ti njegov edini dedič.

Po 100 letih ima Tvoj praded od 10 vinarjev okolo 12 kron. Po nadaljnjih 100 letih si lahko že kupi hišico, ker ima 2000 kron. Po še 100 letih za časa cesarja Dijoklecijana ima 236.875 kron in če bi bil hotel bi si bil kupil dosti posestva.

Okolo leta 400 so mu narastli prvotni vinarji do 32½ milijonov kron. Čez 100 let ima glavnico 400.000.000 kron. S tem bi bil lahko popravil vso škodo, katero je napravilo preseljevanje narodov.

Tvoj praded ni dvignil denarja zopet drugih 400 let, in za časa vladanja Karla Velikega so novci narastli na 9314.750000.000000 kron.

Za časa križarskih vojn je imel, če je bil še živ, če ne pa njegov naslednik. 161,075000 000000,000000 kron.

Okolo leta 1500, kmalu po odkritju Amerike po Krištofu Kolumbu, bi bil lahko kupil ne le vso Ameriko, temveč na tisoče Amerik, ker je imel 6,344000.000000,000000,000000,000000 kron.

Ko bi bil hotel to svoto imeti v zlatem denarju in če bi bil hotel stehtati ta denar, bi bil moral imeti 50 tehtnih skled in vse bi bile polne zlata in vsakrat bi moral v drugo tehtno skledo dati za težo — solnce.

Vse zlato zlito v eno krog'jo bi bilo tako težko, da bi vse zvezde in planete s solncem vred izdrlo iz tira. Z lahkoto bi si bil napravil zlate mostove do zvezd. Če bi si pa bil hotel priskrbeti ovratnik, bi bili vsi zlati nakiti tako veliki kot planeti (velike zvezde).

Veš pa koliko bi Tvoj praded, ko bi bil še živ, imel sedaj, če pa bi bil umrl, veš, koliko bi podedoval Ti? Moram pisati novo vrsto . . . 4,384030.000000,000000,000000,000000,000000,000000 kron.

Da boš bolje razumel to velikansko svoto, misli si, da vse zlato, kar ga je na zemlji in pod zemljo, ni niti trohica v primerju z zlatom Tvojega pradeda in vendar se ceni to trohico na 100 milijard kron in ta trohica ima 1500 kubičnih metrov. Ko bi Tvoj praded posodil ves svoj prihranjeni denar vsem ljudem, bi moralo 1500 milijonov ljudi plačevati vsako leto 100 milijard kron, predno bi povrnili posojilo.

Zlat tir, zlata tla in zlate vozove bi lahko imela železnica do solнца in še bi se ne porabilo niti vsega denarja. Daljava do solнца je 148 milijonov kilometrov, bliskovni vlak bi rabil tja 176 let.

Še eno pojasnilo. Ko bi Tvoj praded, ki je dober človek, ljudem denar daroval in ne posodil, bi izmed 1500 milijonov prebivalcev zemlje, lahko vsak dobil 16 zlatih krogelj in vsaka bi bila ravno tako velika kot je naša zemlja, ves svet.

Sedaj, pa dragi prijatelj, ki zametuješ vinarje in jih trošiš za vsak nič, premisli malce, kako bi si pomogel, če bi bil varčen. Ne reci tedaj: «malo imam, še to naj gre», temveč: «malo imam, pa s pridnostjo in varčnostjo si hočem poskrbeti toliko, da s svojo družinico pošteno živim in si zraven lahko naročim še «Družinskega Prijatelja». Proč s potrato na nestanovski obleki, proč s potrato na strupenem žganju in na opojnih piščah sploh, proč s škodljivim nezmernim tobakarenjem, proč s prazniškimi ponedeljki, proč s plesom, itd., ker

„Kamen do kam'na palača...
To se pa res že izplača,
To le modrost je domača,
In ni nobena zvijača“.

SIROTA.

na vernih duš dan.

(Z. M.)

Kako težko, pa vendar rada —
tvoj grob sem, majka okrasila...
nebroj solzá raz lic mi pada —
prerano si me zapustila!

Jesenskih cvetov sem nabrala —
poslednji so kot jaz sirota...
na grobu svečic sem prižgala,
plamté, kot tvoja je milota...

Plamté kot zvezde v jasni noči,
klicoč: «— nad nami je življenje...!
nikar, oj dete, solz ne toči —
končala radost bo trpljenje...!

Saj majka tvoja tam ne plaka,
kaj plačeš ti v solza dolini...?!
ne solzi se — v kreposti jaka
obračaj k nebni se višini: —

Molitev živo tjakaj dvigaj,
kot dviga cvet dišeč vonjave...
in v srcu majki luč užigaj:
držeč se vedno poti prave...!

Ko med cipresami, pod travo,
med križi... boš to pot končala,
zapela bodeš zmage slavo —
in z majko srečna se sestala...!

Sirotina na vernih duš dan.

Gospodarski nasveti**Kako je treba skrbeti za cvetlice čez zimo?**

Da cvetlice, ki jih hranimo po sobah, tako pomirajo, ni vedno mraz kriv, ampak večinoma toplota, ki se hitro in pogosto menja, dalje pogosto in površno zalivanje, najbolj pa prah in nesnaga, ki jim zakriva listje in stebela.

V sobi, kjer hranimo cvetlice, naj nikdar ne zmrzne voda. Večinoma se hranijo cvetlice v pretoplih sobah, toda jako malo njih prenaša gorkoto peči. Mnogo bolj je, če se zamore soba na kak drug način obvarovati mraza. Najbolj si pomagamo, če obrobimo okna s slamnatimi plahdami. Prostor, kjer hranimo cvetlice preko zime, je treba večkrat zračiti, vendar je treba skrbeti, da ne zadenejo cvetlic mrzle in ojstre sape, posebno če imajo rastline nežne poganke.

Rastline dihaajo po listih, zato se mora listje večkrat obrisati z mokro gobico. Da ti bodo rastline preko zime uspevale, očisti jih prahu, pajčevin, posebno pa listnih ušij in drugih mrčesov. Odstrani tu pa tam pokvarjeno listje, ter ne pusti, da se pojavi na rastlini ali v loncu gniloba in plesnoba.

Po zimi potrebujejo rastline le malo vlage, zato zalivaj bolj poredkoma. Cvetlicam ki se hranijo v sobi, zadostuje enkratno zalivanje v tednu. Zalivanje se ravna tudi po sobni gorkoti in velikosti loncev, v katerih so cvetlice. Vsekakor ne smemo pustiti, da začnejo rastline veneti. Zalivati pa se ne sme z mrzlo vodo. Najbolj primerna

toplota je okolo 18° C. Vodo pa ne smemo greti na ognju, ampak priliti ji je kropa. Dalje naj bo voda čista; zalivaj z deževnico ali rečnico (vodo iz reke ali potoka), ker imajo te vode več redilni snovi v sobi kot studenčnica.

Z lesenim klinčkom zrahljaj večkrat zgornjo zemljo v loncu, posebno stori to pred zalivanjem.

V lepem in solčnem vremenu bo dobro, če tudi listj poškropimo s svežo, čisto vodo.

Kako je hraniti vino v steklenicah?

Vino za steklenice mora biti „zrelo“ t. j. čisto brez vsakega „dnišča“ (gostoče). To dosežemo s časom in s pravilnim pretakanjem vin. Da se ne boš kesal, ne hrani v svoji kleti steklenic, ki so napolnjene z vinom, pokončno, ampak položi jih na hrbet. Če steklenice ležijo, ne more zrak nikdar do vina, pač pa prihaja prav lahko k vinu v stoječih steklenicah. Posebno če rabiš navadne zamaške, ne bo dolgo trajalo in v steklenicah najdeš ocet mesto dobrega vina.

V ležeči in dobro zamašeni steklenici se vino nikdar ne pokvari.

Že rabljeni zamaški se zopet lahko uporabijo.

Stare rabljene zamaške stavi v posodo, polji jih z vrelo vodo, kateri si primešal 5 odstotkov žveplene kisline. Glej, da bodo čepi vsi pod vodo 15—20 minut, operi jih potem s čisto vodo in stavi na suho. Dobri so kakor novi.

Domači zdravnik.

Samo za ženske. „Znate li šivati?“ „O seveda, Bog varuj, da bi tega ne znala.“ — „Vas

li-bolè zobje? „Oh in še kako!“ „Zakaj rabite mesto škarij zobe, kadar hočete skrajšati nit (ko nec)?! Nikdar ne smete več grizti niti!“

Če se ti kaj nareja pod kožo ali če se ti zbira gnoj in hočeš, da ti to kmalu dozori, pa kupi grško seno (t. j. taka moka, ki se imenuje „foenum graecum“ [beri fenum grekum]). Skuhaj iz tega redek močnik in deni ga na platnen prtič ter povij ga, ker močnik ne sme priti v dotiko z rano. Ta močnik mora biti tako vroč, kolikor more bolnik strpeti. — Kruh (žemlja, biga) skuhan v mleku tudi zreja, če ga deneš na rano. Prav tako so skuhane kamelice dober lek

Kaj pravi politika?

Avstrija. Novi tržaški namestnik princ Hohenlohe je prišel nenadoma v Trst. Pričakoval ga ni nihče. Njegovi odgovori na pozdrave raznih deputacij zvene jako simpatično, ker kažejo, da je princ demokratičnih nazorov. Sicer pa ga bomo sodili po njegovih dejanjih. — Novi namestnik princ Hohenlohe je bil te dni tudi v Kopru, kjer zboruje istrski deželni zbor. Pozdravil je poslanec v obeh deželnih jezikih. V slovenskem govoru je obljubil vsem strogo pravičnost. V četrtek pa je bil v Gorici, kjer je istotako prisostvoval seji dež. zbora. — Vlada je zatvorila kranjski deželni zbor, istotako tudi češkega, ker niso hoteli Nemci nehati z obstrukcijo. — V čeških deželah naše monarhije so se ponavljale demonstracije za splošno volivno pravico. — Vlada se baje pogaja s Poljaki, da bi ti pregovorili Čeha, da bi nehali v drž. zboru z obstrukcijo in omočili delovanje parlamenta, katerega misli sklicati dr. Körber prihodnji mesec. Toda ugledni češki poslanci so povedali na shodih, da ne odnehajo od boja proti vladi, dokler jim ta ne da njih pravic. In prav imajo! — Umrl je v Lvovu nenadoma vodja kluba drž. poslancev poljskih vitez Javorski. Bil je znana osebnost. On je razbil pred leti desnico v parlamentu. Kadar je bila vlada v zadregi, ji je rad pomagal iz nje, kar pa je navadno škodovalo Slovanom. — Vrli dunajski župan dr. Lueger je slavil te dni svojo 60letnico. Njegovi somišljeniki so nameravali napraviti zato veliko razsvetljavo, kar pa je vlada zabranila, ker so socijalni demokratje zažugali, da bodo priredili izgrede, ker jih je Lueger baje razžalil. In res so bile demonstracije na Dunaju. Socijalisti so zopet pokazali, da so hlapci Židov (seveda plačani). — V ogrskem državnem zboru je opozicija zelo oestro kritizirala trgovsko pogodbo z Italijo.

Srbija. Kralj Peter bo v kratkem obiskal bolgarskega kneza. Pozneje pojde menda v Petrograd, na Dunaj in v Rim. — Macedonski vstaši se pri-

pravljajo na novo vstajo in nove boje. Žalibog, da ni med Srbi in Bolgari v nesrečni Macedoniji sloge in da se pobijajo eden drugega. Tužna nam majka!

Italija. Vlada je uporabila spor, ki je nastal vsled zadnjega štrajka med opozicijskimi strankami, da je razpusila državni zbor in razpisala nove volitve, ki se bodo vršile že 6. oziroma 13. novembra. Vlada upa zmagati z veliko večino in javlja nov načrt postave, po kateri bodo onemogočeni štrajki. Kako lepo razumejo liberalci svobodo.

Francoska. Državni zbor je zopet zbran. Vloženih je bilo veliko interpelacij, tudi glede ločitve cerkve in države. Combes je pred nekoliko dnevi, odgovarjaje na neko vprašanje, tako neolikano in surovo napadel Cerkev, kakor še nikdar doslej. Mož je v svojem sovraštvu do cerkve že zbesnel.

Nemčija. Zopet prihajajo iz Južne Afrike za Nemce neugodna poročila. Hererov kar ne morejo premagati. Govori se, da misli vlada zahtevati kredita novih 100 milijonov mark za vojne name- in da pomnoži število vojakov.

Vojska. Grozno krvava vojska se je bila med sovražnikoma v Manžuriji. Kuropatkin je napadel Japonce, kateri so se umaknili. Zgube so bile velike na obeh straneh. Kuropatkin se je utaboril na južni strani reke Šaho. Pričakovati je v kratkem novih hudih bojov. Naša vera v rusko zmago je sedaj trdnjša kakor kdaj poprej, ali vendar ne bo lahko je izvojevati, ker se Japonci krčevito branijo. Rusko baltičsko brodogradništvo je naletelo v severnem morju na mnogoštevilne angleške ribiške čolne, na katere je streljalo. Par ladij se je baje potopilo. Angleži strašno kričijo, toda dokler ni znano rusko poročilo ne verujemo angleškim in drugim poročilom nič.

NOVICE.

(Princ Hohenlohe), novi tržaški namestnik, se je pripeljal v Trst popolnoma tiho in nepričakovano dne 20. t. m. predpoldne ter je takoj prevzel namestniške posle. Obiskal je še istega dne župana, škofa, in druge načelnike glavnih oblastnij v Trstu. Naslednjega dne so se mu predstavili uradniki namestništva.

(Umrl je) bivši župnik dekan v Kastvu velč. gosp. Mijo Leginja. 15. t. m. je bil v Kastvu pogreb pokojnega župnika. Služboval je na več krajih zadnji čas je bil župnik na Veprincu in potem dekan in župnik v Kastvu. N. v. m. p.

(Odlikovanje). Cesar je podelil voditelju namestniške predsedniške pisarne, okrajnemu komisarju v Trstu, g. Edmundu Fabijaniju, zl. ti križec za zasluge s krono.

(Odlikovanje). Njegovo Veličanstvo cesar je podelil profesorju na I. državni gimnaziji v Ljubljani, č. g. msgr. Tomo Zupanu, povodom njego-

vega umirovljenja viteški križec Franc Jožefovega reda. Odličnemu prvomestniku „Družbe sv. Cirila in Metoda“ k zasluženemu odlikovanju najiskrenejše čestitamo!

(**Stalni učitelj**) na deški šoli družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu je postal g. Ivan Sprachmann, dosedaj nadučitelj na Čatežu ob Savi.

(**G. Anton Bezenšek**) prof. v Plovdivu, je praznoval dne 13. t. m. petindvajsetletnico svojega delovanja v tujini. Ob tej priliki je bil odlikovan od bolgarskega kneza z najvišjim redom za „nauka uskustvo“.

(**Umrli je**) v Barkovljah g. Antonija Martelanc, soproga bivšega posl. g. Ivana Martelanca. Ugledni družini, posebno pa g. soprogu in sinu Aleksandru, vrlemu dolinskemu kaplanu, naše sožalje.

(**Na Opčinah**) je umrl 16. t. m. g. Anton Škerlavaj (po domače Starešinov) v 79. letu starosti. Pokojnik je bil občespoštovan možak, dober katoličan in vrl narodnjak. Pogreb se je vršil 18. t. m. ob 10. predpoludne. N. v. m. p!

(**Umrli**) je dne 19. t. m. na Greti 13 letna hči Marija g. sprevodnika Korošca Zelo nadarjena deklica je podlegla črevesnemu legarju. N. v. m. p!

(**Šestdesetletnico**) svojega rojstva je praznoval 15. t. m. pesnik Simon Gregorčič. To je hkrati štiridesetletnica njegove književne delavnosti. Odličnemu krščanskemu pesniku naše iskrene čestitke! Še mnoga leta!

(**Angleško brodovje v Trstu**). 15. t. m. popoldne je priplul v Trst oddelek sredozemskega angleškega brodovja sestavljen iz 12 velikih ladij. To ladjevje je ostalo v Trstu 5 dni. Enajst častnikov angleškega bojnega brodovja je obiskalo postojnsko jamo. Kar je bilo katoličanov, so imeli službo božjo v kapucinski cerkvi. Iz Trsta je odplula eskadra v Benetke.

(**Za nedeljski počitek**). Trgovska in obrtna zbornica v Trstu se je 14. t. m. izrekla za popolni nedeljski počitek, ter sklenila poslati prošnjo na namestništvo, ki naj to zadevo uredi s posebno naredbo. Nadalje se je izrekla zbornica, naj se pisma raznašajo v Trstu ob nedeljah le enkrat.

(**Iz Ljubljane**). Dovoli dobri naš „Druž. Prijatelj“, da Ti ob kratkem poročam o naši zadnji slavnosti. V nedeljo 23. t. m. je obhajalo tukajšnje „katoliško društvo za delavke“ svojo desetletnico; pri tej priliki se je blagoslovila tudi nova, krasna društvena zastava. Vedeli smo, da bode lepa ta slavnost, ali da bi se je naši delavci udeležili v tolikem številu in s tako navdušenostjo, tega nismo pričakovali. Nad pet tisoč delavcev in delavk je bilo na št. Jakobskem trgu zbranih, kjer nam je govoril prečast. g. A. Karlin.

Cerkvena slovesnost se je vršila pod milim nebom, kar je slavnost tem bolj povečevalo. Ta dan je bil res dan katoliškega ljubljanskega ženstva. Krasno je bilo videti, ko so društva, z godbo na čelu pomikala se po starem trgu nazaj na staro srelišče, kjer se je nato pričela prosta zabava. Ta veličastna manifestacija katoliških delavcev je pokazala, da so oni v veliki večini še verni, da ne marajo za krive nauke socijalne demokracije. Če se kje zbere deset demokraških razgrajačev, pa že „Praporov“ dopisnik, „vnet“ prijatelj delavstva, trobi: „Mladina je na naši strani!“ Prišel bi naj bil v nedeljo v Ljubljano, in pa 4. ter 5. julija na Brezje, in videl bi, kje je zavedna slovenska mladina. Resnične so besede, ki nam jih je med drugim izgovoril naš vneti Dr. J. Ev. Krek pri slavnostnem govoru zvečer: „V današnji dobi se moške spreminjajo v slabotne ženske, iz slabotnih žensk pa postajajo moške, ki stoje junaško na braniku za naše katoliško-narodne svetinje“. In to so naše vrle ženske, ki že deset let delajo neustrašeno v kat. društvu za delavke. Burni živio-klici so se razlegali po dvorani Tega dneva ne bode kmalo pozabilo ljubljansko delavstvo.

Čile sile, duše mlade,

S tem nabiramo zaklade!

Števo E...

(**V čast Brezmadežni**) se je vršila pred kratkim velikanska procesija iz glavnega portugalskega mesta Lizabona na goru Semejro. Vodil je procesijo sam kardinal-patrijarh lizabonski, udeležilo se je slavnosti 12 škofov in 250.000 vernikov. Od povsod slišimo o velikih prireditvah v čast Brezmadežni.

(**Dekani 14. oktobra**). O našem kraju ve sicer malo kdo kaj povedati, a vendar povsem zapuščen nismo. Tudi k nam prhajaš, „Druž. Prijatelj“, v nekaj izvodih in prav veselimo se tvojega prihoda. Posebno nas zanemajo uganke, skrivalnice in dopisi. Sprejmi torej tudi iz naše župnije dvojce novic, eno žalostno, drugo veselo.

Dne 12. t. m. smo spremili k večnemu počitku načelnico naše ženske Marijine družbe. Takega pogreba nismo še kmalu videli v dekanski fari. Družbenice so se iz hvaležnosti do pokojnice udeležile pogreba v družbeni obleki, z gorečimi svečami, moleč sv. rožni venec. Na grobu so govorili veleč. g. družbeni voditelj in marsikatero oko se je solzilo. Ta pogreb nam ostane v trajnem spominu; svoji pokojni družbeni načelnici pa prosimo delež v nebeški družbi. — Naša ženska Marijina družba obstoji sicer še le poldrugo leto, a vrlo vspeva.

Mladeniška Marijina družba, ki obstoji v naši fari tri leta, bo po navadi prejšnjih let tudi letos slovesno obhajala praznik svojega patrona

sv. Stanislava Kostke (dne 13. nov.). Ta dan bo imela mladina skupno sv. obhajilo. — Od naših deklet pa pričakujemo, da se zopet povrnejo v Marijino družbo, katero so lahkomiseljno zapustile. Menda so že spoznala, da je več pravega veselja pri nas v družbi kakor pa na plesu.

(Nov dnevnik). V Pulju je začel izhajati dnevnik „Omnibus“. Pisan bode v italijanskem, nemškem in tudi v hrvaškem jeziku. Uređoval se bo v hrvaškem smislu, ter je njegov namen seznaniti z upravičenimi težnjami istrskih Slovanov posebno one, ki so sicer dobre volje, a ne umejo hrvaškega jezika. Naročnina je 4 K. za četrtletje.

(Vlak povozil kravo). Dne 13. t. m. ob 8^{1/2} v jutro je povozil brzovlak štev. 2 iz Dunaja kravo malo nižje Sežane pri čuvajnici 830. Lastnik Anton Kralj (po domače Baron) iz Trebič je kupil to živinčce dan prej na semnju v Sežani za 240 K.

(Za zdravljenje jecljanja) se otvori v Trstu poseben tečaj. Prijave sprejema uprava lista „Edinost“ v Trstu, ali pa Mad. A. Nagel, Sprachheilanstalt Interlaken, Švica. Nudi se lepa prilika, da vsi oni, ki so bolni na glasu, z malimi troški ozdravijo. Tečaj bo trajal kake 2—3 tedne.

(Cesar Viljem v Trstu). Čuje se, da name-rava nemški cesar Viljem II. na povratku od svojega potovanja po Sredozemskem morju ustaviti se s svojo jahto „Hohenzollern“ za nekaj dni v Trstu. Naš cesar mu je baje dal za ta čas na razpolago grad Miramar.

(Prihodnja razstava v Radovljici). Ker se je letošnja sadna razstava tako lepo izvršila, name-rava se prihodnje leto prirediti v Radovljici še eno razstavo, in sicer splošno domačo obrtniško in industrijsko razstavo. Predpriprave za njo so se že pričele v velikem obsegu. Za izvršitev te lepe misli so se že zavzeli nekateri jako odlični krogi.

(Saški kralj Jurij je umrl) dne 15. t. m. v gradu Pillnitzu. Porodil se je bil 1832. l., vladal je pa od 19. junija 1902. l. dalje.

Nasleduje kralju Jurju njegov sin Friderik Avgust, ki se je porodil v Draždanih 1855. ter 21. novembra 1891. poročil z avstrijsko nadvojvodinjo Luizo. Iz tega zakona se je rodilo šest otrok. Kakor znano je koncem leta 1902 princezinja Luiza pobegla od svojega soproga, na kar je bil zakon dne 11. februarja 1903. ločen in dne 13. julija 1903. bivši prestolonaslednici podeljen naslov: grofica Montignoso.

V zadnjem času se sliši, da se je grofica Montignoso obrnila do sv. očeta s prošnjo, naj posreduje, da se zopet spravi s svojim možem, bivšim saškim prestolonaslednikom in sedanjim saškim kraljem.

(Princezinja Asturska) Marija de las Mercedes je umrla dne 17. t. m. na porodu deklice. Pokojnica je bila hči španske kraljice-vdove Kristine in sestra sedanjega kralja Alfonza. Poročila se je 14. febr. 1901.

(V „Narodnem Domu“) v Trstu so otvorili „Hotel Balkan“, na katerega opozarjamo potujoče Slovence. „Narodni dom“ se splošno otvori menda proti koncu meseca novembra.

(Trgovina z dekleti). Ruski konzulat (poslanstvo) je zasledil celo vrsto sleparjev, ki so se zaročali in navidezno poročali z lepimi dekleti. Na svatnem potovanju so pa izročali zapeljane nesrečnice svojim sorodnikom, kateri so sprejemali nove neveste z odprtimi rokami. Raznovrstnih jedi in opojnih pijač so dajali tem revicam, potem so jih pošiljali v zloglasne hiše. — Na Dunaju so tudi zasačili židovske potepuhe, ki so dekletom dajali dosti denarja in jim obljubljali poštene družine, v resnici pa so bili posredovalci pohotnosti. — Tržaški škof Dr. Nagl je v škof. listu toplo priporočil svoji duhovščini, da opozori stariše in neizkušene mladenke, ki silijo v službo v mesta in v tujino, na veliko nevarnost, ki preti poštenju mladih ljudi. — Daj Bog da bi se „Marijin Dom“ v Trstu kmalu uredil in začel delovati v prid slovenskega ženstva.

(75.000 vreč kave) je došlo 16. t. m. zjutraj v Trst iz Santosa in Rio Janeiro.

(Samo zato, ker je bil predebel,) ga gondolar ni hotel vsprejeti v svojo ladjo. Nek avstrijski popotnik, ki je bil jako obilen, se je te dni začel kregati z veslarjem v Benetkah, ker ga ta ni hotel voziti. Še konzulat je moral poseči vmes.

(Prebivalstvo Trsta). Mestni statistični urad v Trstu računa, da ima tržaška občina sedaj 191.092 prebivalcev. Dne 31. decembra 1900. je bilo v Trstu in okolici 178.127 prebivalcev. Od leta 1900. jih je torej prirastlo 12.965.

(Novi 10-kronski bankovci) ne bodo imeli več sedanje oblike, ampak bodo podolgasti kakor ameriški bankove.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) prihajajo naročila za samo sto komadov „narodnega kolka“. Tem željam radi večjim poštnih stroškov, nego bi bil dohodek, ne moremo vstrezati. Najmanjša odpošiljatev je 300 komadov.

(Izšla je praktična knjiga prepotrebna vsakemu), kedor ima z denarnimi zadevami opravila, bodisi da ima denar založen v trgovini in obrtu, ali pri dolžnikih posojenega ali pa — da ga potrebuje. Knjiga je izdana od slov. trgovskega društva „Merkur“ v Ljubljani in se glasi: „Menično pravo“, je sestavil gosp. Anton Kuder, c. kr. sodni avskultant in učitelj meničnega prava na višji deklški šoli v Ljubljani ter obsega 166

strani. Cena knjige je v lično vezani obliki Kron 2.50, za člane slov. trg. društva „Merkur“ 1.50; s poštnino vred K. 2.80, oziroma K. 1.80. Naroča se naravnost od imenovanega društva.

(Požar na ladji). 16 t. m. zjutraj je pričelo goreti na „Lloydovi“ ladji „Aurora“. Požar je povzročila petrolejna svetilka. Škoda iznaša 120.000 kron. Gorela je v tržaškem pristanišču.

(Požar). V Skriljah na Vipavskem je uničil teh dni požar dve hiši; zgorelo je tudi vse pohištvo in 75 kvintalov sena. Škode je okoli 2000 kron, a posestnika sta bila zavarovana.

(Novi poveljnik vojne mornarice). Ker je admiral Spaun odstopil, je bil imenovan poveljnikom avstrijske mornarice grof Montecucoli-Polinago.

Mož je okoli 60 let star.

(Čudnega psa) ima železniški čuvaj Josip Poljšak na Ovičah pri Podnartu. Pes ima na nogah namestu tac prešičje parklje.

(Odlikovan vojak). Minoli petek so pripeli v Gorici topničarju Ignaciju Meše v navzočnosti cellega polka srebrni križec za zasluge. Ignacij Meše je bil zaradi tega odlikovan, ker je za časa letošnjih vojaških vaj potegnil iz Save in sicer z nevarnostjo za lastno življenje nekega otroka.

(Iz ustanove Scaramangá) je razdeliti svoto 1000 K. med sirote in vdove pomoščakov avstr. Primorja. Prošnje je doposlali c. kr. namestništvu v Trstu do 1. decembra 1904 in jim je priložiti: krstni list, spričevalo siromaštva in lepega vedenja, izdano od dotičnega duhovnega pastirja in vidirano od občine, spričevalo nesposobnosti za delo, in z drugimi dokazi, ki morejo podpreti to prošnjo.

(Novi knjigi). Izšli sta v „Narodni tiskarni“ v Gorici dve novi, zanimivi knjigi, namreč: Svetopisemska knjiga Job in psalm 118, poslovenil S. Gregorčič; ter Pojasnilni uvod v knjigo Job, sestavil dr. Franc Sedej. — Prva knjiga stane mehko vezana 1 K. 80 h. v platnu 2 K. 30 h. z zlato obrezo 2 K. 80 h. po pošti 20 h. več. — Razprodajo je prevzela založnica „Narodna tiskarna“ v Gorici. Čisti dohodek pripade „Šolskemu Domu“. Rojaki, sezite po knjigah in pokažite, da razumete svoje zaslužne moze in da ste jih vredni. Vsako slovensko in krščansko hišo naj diči knjiga Job, v kateri najde človek težila v mnogih britkostih življenja.

(Dojilja italijanskega prestolonaslednika) Zdravnik italijanske kraljice dr. Quirico je izbral med Pijemontezinjami dojiljo za novorojenega italijanskega prestolonaslednika princa Humberta. Dojilja je žena nekega gozdarja v Racconigu, 24 let stara, ter mati lepega in čvrstega sinčka. Mlada dojilja je že prispela s svojim sinom v kraljevi grad v

Racconigu ter se zavezuje, da bo za 2 leti prekinila vsako zvezo s svojo rodbino. Določena ji je plača 600 kron mesečno, a po dveh letih se ji določi dosmrtna renta 100 K. mesečno. Seveda se bo za časa njene „dvorne“ službe z njo postopalo najobzirneje. Podrejena je dojilja le kraljičini dvorjani, lepi Angležkinji Dickens, do katere ima kraljica neomejeno zaupanje.

Za kratek čas.

Pri sodišču. Sodnik: Že zopet ste tukaj in zopet radi tatvine; ali ne mislite opustiti tega posla, da bomo enkrat mir z vami.

Tat: Pa pustite vi svojega, če ste se me naveličali.

Nepričakovan odgovor. Učitelj vpraša osorno in hitro, jako porednega in raztresenega učenca: „Povej mi, kedo je vstvaril nebo in zemljo in vse, kar je?“ Poredni deček, misleč, da je zopet učitelj pri njem zapazil kaj napakega, in da ga bo za to po navadi kaznoval, ni razumel prav vprašanja, je ves prestrašen odgovoril:

„Jaz sem to storil, gospod učitelj, ali nočem nikdar več kaj takega storiti.“

Maščevanje. Kmet pride v mesto. Ker je bil lačen, gre v bližnji hotel, da se pokrepča. Ko se najde, plača; nikoli še ni tako drago plačal. Zapomnil si je to in sklenil je maščevati se. Šel je k brivcu in ga prosil, da bi mu prodal tablo. Brivec se je nemalo začudil čes, čemu mu tabla; vendar ker je bila že stara, jo proda. Kmet se mu veseli zahvali, potem gre pa pred tisti hotel in obesi na vrata isto tablo z napisom: „Tu se brije, češče in striže.“

Uganke.

Rešitev ugank priobčenih v zadnji številki: 1) Letos, ker lani so že bila, prihodnje leto pa še le bodo, 2) blazina, 3) zvon.

Imena rešilcev: Kervišar Tereza (tretjo), Izanc Jožef (tretjo), Emilija Šuman (tretjo), Rupena Ivan (tretjo), Kocpar Ivan (tretjo), Šumaj Nežika (tretjo v pesniški obliki), Udovič Andrej (tretjo), Košuta Kristijan (tretjo), Valenčič Jakob (tretjo), Gabrielič Ivan (tretjo), Jedrejčič Franjo (tretjo), Stefan Erman (drugo in tretjo), Nabergoj Franc (drugo in tretjo), Česnik Frančiška (tretjo), Aleunome (drugo), Debevc Frančišek (tretjo v pesniški obliki), Bradas Ana (tretjo), Tertnik Karl in Katarina (tretjo), Ukmar Simon (tretjo), Podobnik Jakob (tretjo), Nabergoj Jožef (tretjo), Sušterskič Frančišek (tretjo), Gorjup Rudolf (tretjo), Furlan Ivan (tretjo), Inglič Jerica (tretjo), Čok Anica (tretjo), Ogrižek Antonija (tretjo), Razlag Ana (tretjo), Brumen Ignacij (tretjo), Rauter Rudolf (drugo in tretjo), Pečenko Marija (tretjo), Sluga Anica (tretjo), Škabar Roža, (tretjo), štirje dijaki deškega semenišča v Trstu (v pesniški obliki tretjo), Obad Jožef, Obad Antonija, Mahnič Roža, Mahnič Ivanka, Gregorič Andrej (tretjo).

Pri izžrebanju imen je med 37 rešilci zadela sreča Jerico Inglič bivajočo v Trstu, ulica s. Giusto 6, kateri je uredništvo takoj poslalo obljubljeni dar.

Opomba. Rešilce skrivalnice ne bomo več priobčevali, ker je včasih težko dognati, kdo je prav pogodil.

Nove uganke.

I.

Glavo, noge ima, nima pa repa,
Zvije se, zbode te, kadar je krepa.

(Števo E...)

II.

Če postaviš med naslednje štiri črke še tri primerne, dobiš pri čitanju od leve na desno ali pa od desne na levo isti dve besedi, ki ti kažeta velikega sovražnika:

h d d h

(Petrič Jožef)